

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek.

Zapolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJIER LAJOS.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 290. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 3 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Péntek, dec. 18.

A helyzet.

— A fuzió. — A bank. — Katonai kérdések. —
(Politikai munkatársunktól.)

Budapest, december 17.

A parlament karácsonyi szünetre ment, ami azonban nem jelent szünetet a politikában. Annyi guanyag, annyi nagypontosság megoldásra váró kérdés halmozódott össze, hogy a politikai élet vezetői nem pihenhetnek s nekik a parlamenti szünet voltaképpen az igazi munkaidő.

Az érdeklődés most elsősorban Andrássy Gyula gróf bécsi útja felé irányul s tegnap a képviselőházban is mindenki erről beszélgetett, ezzel foglalkozott s az ő útjának eshetőségeit, eredményeit vitatják a politikusok. Mindenki valószínűnek tartja, hogy a belügyminiszter bécsi audienciája és az osztrák vezetőpolitikussal való tárgyalásai a katonai kiegyezésnek s ezzel összefüggésben a fuziónak szólnak.

A fuzióról, amely természetesen a magyar országgyűlés belügye s ebbe beleszólása senkinek sincs, csak abban a vonatkozásában volt szó, hogy a király és a nemzet között való teljesen előkészített megegyezés végrehajtását a kormánynak garantálnia kell. Ezt másképpen, mint erős, egységes többséggel nem lehet. A képviselők legnagyobb nyugalommal tárgyalják a dolgokat s megérik rajtuk a hajlandóság, hogy a katonai kérdésnek közmegegyezésre való megoldásáért ellenszolgáltatás fejében engedjen az önálló bank dolgában elfoglalt álláspontjuk merevségéből. Követelik azonban mégis, hogy a kormány időről-időre informálja őket a tárgyalások állásáról, úgy hogy január 18-án, a karácsonyi szünet után való első ülésen, ne találják magukat szemközt kész

helyzettel, amelybe vagy bele kell törödniök, vagy le kell vonniok magukra annak konzekvenciáit. A függetlenségi párt végrehajtó- vagy intéző-bizottsága a szünet alatt is hármikor állást foglalhat a kormány terveivel szemben s határozatának aláveti magát a függetlenségi párt minden tagja.

Az a hír, mintba egyes képviselők aláírásokat gyűjtenének, amelyekkel a párt tagjai kötelezik magukat az önálló bank követelése mellett való rendületlen kitartásra, nem felel meg a valóságnak. Just: Gyula, a képviselőház elnöke, ezt mondta a hírről:

— Tudtommal aláírásokat senki sem gyűjtött. Értelme sem volna, mert hiszen, aki függetlenségi, mind kívánja az önálló bankot.

Kivánni kívánják, igaz, de ez nem jelenti azt, hogy ennek a programmszerű kívánságnak érvényesítését mindennek a felforgatásával vigyék keresztül s így az eddigi jelek mind azt bizonyítják, hogy valamelyes megoldással a krízist ebben a dologban is el fogják kerülni.

A katonai kérdések dolgában Bécsből jól informált forrásból azt jelentik, hogy a hadügyminiszter — miként azt a delegációban is jelezte, — programot dolgozott ki e tárgyalásokra és ezt a programot megbeszélte a magyar miniszterelnökkel. A program végleges megállapítása még nem következett be és e tárgyalásoknak befejezéséről mindaddig nem lehet szó, míg először: a magyar miniszterelnökkel nem jött létre a végleges megállapodás; másodsor: míg az osztrák kabinet nem járult a megállapodáshoz és végül harmadsor: míg a megállapodást a korona nem szentesítette.

Ami eddig történt, az a következő: A hadügyminiszter, élve a kapott felhatalmazással, nem kötelező beszélgetések során az illetékes tényezőkkel körvonalazta a lehetséges engedmények határait és a magyar kormány által elvállalandó kötelezettségek mértékét. Feltehető, hogy Andrássy Gyula gróf is e kérdésekről tanácskozott a hadügyminiszterrel, de végleges megállapodásról nincs szó. Magától értetődő, hogy a mai időpont, amikor Magyarországon válságos a politikai helyzet, nem alkalmas e tárgyalásoknak tető alá való juttatására. A jövő év elején mindenesetre tisztázni kell e kérdéseket, mert a — bécsi forrás szerint — a hadügyi kormány a katonai követeléseknek egy egész sorával kíván a delegáció elé lépni. A véderőjavaslatokat technikai nehézségek miatt még nem terjesztik elő mindjárt az év elején, csak egy bizonyos átmeneti idő múltán fog a hadügyi vezetőség előállni a katonai követelésekkel, amelyek közt első sorban áll az ujonclétszám felemelése. Néhány hét múlva lesznek csak teljesen aktuálisak a katonai kérdések s most tévesen állítják, hogy máris aktuálisak lettek.

Szóval a karácsonyi szünetben erős munka vár a vezető politikusokra, hogy a kritikus kérdéseket megfelelően és baj nélkül megoldják.

Az új bortörvény életbeléptetése. A borhamisításnak és hamisított bor forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló folyó évi XLVIII. t.-c. ő felsége által szentesített, az Országos Törvénytárnak a mai napon megjelent folyó évi 16. számában közzétett és 1909. január hó 1-én fog életbe lépni. A törvények szövegét a Budapesti Közlöny mai száma is közölte.

A „TORONTÁL” tárcája.

Az elváltak.

Laure Dulesme és Jacques Fresnois házassága szerelmi házasság volt. Három év óta éltek együtt zavartalan boldogságban. Ekkor anélkül, hogy a legkisebb egyenetlenség, vagy a legártatlanabb civakodás támadt volna közöttük, Laure elhagyta férjét s nem akarta viszontlátni addig, amíg a törvényes válást keresztül nem vitte.

A válóper befejezése után visszatért férjéhez, kedvesévé lett és többé nem is hagyta el. Epen úgy éltek, mint törvényes házasságuk első hetében. Viszás és különös helyzetük elidegenítette rokonaikat és barátait s Laure a számkivetés bizonyos nemét volt kénytelen elszenvadni, mert saját társaságbeli hölgyeket nem látogathatott s ezek látogatását nem fogadhatta, viszont azoktól, kik a szerelem tekintetében könnyen gondolkodtak, vagy akár mint ő is, vadházasságban éltek, természetesen irigyteljesen néztek rá. Jacques Fresnois feleségének viselkedése ép úgy meghökkentette s azt ép oly érthetetlennek találta, mint a többiek. Időközönként ostromolta is, hogy vessen véget e nevetséges helyzetnek s legyen újra törvényes neje a világ előtt, ám Laure mindannyiszor e jókedvű kijelentéssel vetett véget a vitának:

— Azt akarom, hogy bennünket csak a szerelem kössön egymáshoz.
Azután rendszerint nagyon határozottan hozzátette:

— Ebben a pontban sohasem fogok engedni!
Fresnois megértette volna e különös elhatározást, ha neje egyébként az új-orosz vagy új-skandináv, helyesebben anarchista elvek hívének vallotta volna magát, ám az leánya volt a jó öreg Franciaországnak s minden más tetteben ennek erkölceit és szokásait tartotta szem előtt.

Mindazonáltal a férfi lassankint beletörődött a bolond helyzetbe, annál inkább, mert felesége más tekintetben kifogástalan szeretettel és tántoríthatatlan hűséggel viseltetett iránta.

Nem így Dulesme asszony, a Laure anyja. Ez az istenfelő matrona a helyzetet korántsem találta oly humorosnak s nem szűnt meg a világra, de főleg a tulvilágra való hivatkozással ostromolni a leányt, hogy vessen már véget a szegényteljes és büns viszonyoknak s legyen újra neje Jacquesnak.

Bőbeszédűsége különösen akkor volt kifogathatatlan, mikor az isteni törvényeket s a házasság égi eredetét magyarázta.

— Az eggel teljesen rendben vagyunk, anyám — szólt ilyenkor Laure. Szentatyánk, a pápa úgy sem akarta föloldani azt, amit a Taint-Clotilde templom piébánosa kötött.

Három teljes esztendőn keresztül Dulesme asszony hiába igyekezett rábeszélni leányát az újabb házasságkötésre.

Ekkor egyszer, midőn leányával a tó partján sétált, olyan felhős, szélesenedő időben, mely a vihar kitörését megszokta előzni, a fiatal asszony hirtelen felkiáltott:

— Jól van, anyám! Ma meg fogod tudni a titkomat. Ugyis te vagy az egyedüli lény, aki megértene képes engem.

Kezét végighuzta homlokán és dus, sötét színű haján. Arcával keletnek fordult, miközben szénfekete szeme lángolni látszott s ajka remegett.

— Jól tudod — kezdte — hogy származásom és életfelfogásom következtében olyan asszony vagyok, aki régi jó erkölcs híve s aki a házasságot szent intézménynek tartván, legszentebb kötelességének a férjhez való hűséget tartja. Azt hiszem, hogy ha Krisztus négy évvel ezelőtt előttem védelmezte volna a házasságtörő asszonyt, én megmondolás nélkül ő rá vettem volna az első követ.

Eppen ez idő tájt történt, hogy egy ilyen zivataros napon, mikor a levegő a láthatatlan viharral volt telítve, kastélyunk körül az erdőben

sétálgattam. Már közel jártam a grangesi tisztáshoz, melyen egy vadászpavillon állt. Ezt azóta lebontattam, egyenlővé tettem a föld színével, mint a görögök tettek Trójával. Igaz, hogy Menelaus haragja is volt az, ami bennem égett, de ez a harag magam ellen irányult.

Egymagamban roitam az erdős utakat, mikor szemközt jött velem de la Vandelle ur, a szomszédunk. Kellemes külsejű fiatalember volt s több ízben megkísérelte, hogy nekem udvaroljon, de hasztalan, mert én, aki imádtam férjemet, jóelőre megértettem vele, hogy minden fáradozása hiábavaló.

A férjem épp akkor hivatalos ügyben távol volt egy hétre. De la Vandelle ur hozzám csatlakozott s engedélyt kért, hogy kíséressen sétámon. Udvariasságból nem ellenkeztem. Így értünk a tisztásra. Bennem különös, megmagyarázhatatlan lüz égett, hasonló az elfojtott, lappangó viharhoz, mely körülöttünk kitörőben volt. Nem tudom ma sem, hogy mikép történt — de megesaltam férjemet. Még ma is elfog a tehetetlen düh, ha rája gondolok. Igaz, hogy súlyos ütést mértem „legyőzőm” diadalmasan mosolygó arcára, igaz, hogy fürdőt vettem fürdő után és tüzre vettem ruházatomat — ám mit használt mindez? A bűn el volt követve.

Ekkor hirtelen megéledtem bennem a válás elhatározása, elhagytam a kastélyt s nem láttam viszont Jaquest előbb, mint a válás után.

— Érted-e már most — kérdezte kis szünet után anyjától, — hogy miért nem akarok újra Jaques nejevé lenni? Mint kedvese megörizhettem titkomat, melyet meg kellene vallanom, ha neje volnék. Ez a vallomás megölné őt is, engem is. Az ő boldogsága nekem előbbrevaló, mint a magam társadalmi állása.

— S ha ő elhagy téged?
— Akkor legyen meg az ő akarata! Joga van elhagyni, megcsalni, megölni engem. Hidd el, hogy egyetlen panaszos szó elkül elviselném!

J. H. Rosny.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A szabad iskola (munkás-gimnázium) december havi előadásai a következők:

Dec. 18-án: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig történelem.

Dec. 30: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig történelem.

1909. jan. 18. Közig. bizottság ülése.

— **Személyi hírek.** Botka Béla főispán, ki hivatalos ügyekben Budapesten járt, visszaérkezett Nagybecskerekre. — Ugyazintén visszaérkezett ma Jankó Agoston alispán is Nagyszentmiklósról. — Dr. Perisics Zoltán polgármester a városi ügyek sürgetésére és előmozdítására ma reggel Budapestre utazott.

— **Magyar név.** Pavlik Mihály békéscsabai illetőségű, nagykikindai lakos, esendő, családi nevének Pálfi-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **A trónörökös elutazott.** Mint Szegedről jelentik, Ferenc Ferdinánd trónörökös, aki Pallavicini Sándor örgróf birtokán napokig vadászott, szerdán elutazott Pusztaszerről. A főúri társaság, amely a trónörökösrel együtt volt az örgróf vendége, csütörtökön is folytatta a vadászatot.

— **Uj postahivatal.** A temesvári m. kir. posta- és távirtdaigazgatóság közhírré teszi, hogy Torontálvármegyében, az Ujszentivánban működő postai ügynökség 1908. évi december hó 21-én postahivatallá lesz átalakítva. A postahivatal közönséges és ajánlott küldemények, csomagok, 1000 koronáig a belföldre, külföldre pedig a nemzetközi egyezményben megállapított összegig postautalványok, utánvételek és postai megbízások, fölvételek, kézbesítésével és kifizetésével, illetve közvetítésével foglalkozik s egyúttal a postakaraképkönyvtár közvetítő hivatala gyanánt is fog működni. E postahivatal kézbesítési kerületébe tartozik: Ujszentiván és Oszentiván községek, Tervár-telep, a vasúti állomás és Fournier-tanya.

— **A perlaszi járás ügye.** Ismeretes, hogy Torontálvármegye törvényhatósága annak idején elhatározta, hogy Perlasz község székhelyével külön járást létesít. A törvényhatóságnak ezt a határozatát azonban megfélebbítették s így az ügy a belügyminiszteriumhoz került, amely most közli a döntést a vármegyével. A belügyminiszter a törvényhatóságnak ezt a határozatát nem hagyja jóvá, azért, mert három község, nevezetesen: Idvor, Torontálsziget és Tomaseváczra nézve, amelyeket szintén a perlaszi járáshoz csatoltak, sokkal kedvezőlenebb helyzetbe kerülnek, mint most s e községek nélkül pedig nem volna érdemes külön szolgabíroságot létesíteni Perlaszon.

— **A szabad iskolából.** A kulturegyesület munkás-gimnáziumában ma este 8-9-ig Harzer József tanár fizikai, 9-10-ig pedig Jakab David tanár történelmi előadását folytatja vetített képekkel.

— **A vasárnapi munkaszünet felfüggesztése.** A kereskedelmi miniszter az Omke kérelmére f. hó 20-ra, vasárnapra a munkaszünetet egész napra felfüggesztette, így tehát vasárnap egész nap korlátozás nélkül nyitva tarthatják a kereskedők az üzleteiket s folyhat az árusítás.

— **A börtönvizsgáló-bizottság ülése.** Torontálvármegye börtönvizsgáló-bizottsága ma délelőtt Jankó Agoston alispán elnöklésével ülést tartott, amelyen jelen voltak: Steinitzer Géza, dr. Plechl Szilárd, dr. Mangold Samu és dr. Konyovics György. A bizottság tudomásul vette az egyes jelentéseket, majd átment a fogházba, amelyet megvizsgált és mindent a legnagyobb rendben talált.

— **Tallian Emil afrikai tanulmányutja.** Mint Szegedről jelentik, Tallian Emil, a törökkanizsai járás főszolgabírája tegnap Szegeden keresztül Délafrikába indult tanulmányutra. A főbíró beszédet folytatott egy szegedi újságíróval, akinek elmondta, hogy beutazza Afrikát a Zambeztól kezdve a Fokföldig s meglátogatja a burokat, az arany- és gyémántbányákat s összegyűjt egyes érdekes dolgokat, amelyeket azután hazahoz. A főbíró tanulmányutja jövő évi áprilist tart.

— **A tanfelügyelő a levesosztóban.** Torontálvármegye új kir. tanfelügyelője, Grézlo János ma délelőtt meglátogatta a „Gyermekbarát”-egylet által fenntartott levesosztót, városunk ezen áldásosan működő emberbaráti intézményét. A leveskonyhában ott volt az egylet vezetősége, élén Mencer Lipót elnökkel és Baaden Károly alelnökkel, továbbá mint vendég Wittwer Miklós kórházi lelkész. A kir. tanfelügyelő behatóan érdeklődött az ételosztás minden részlete iránt, személyesen meggyőződött az étel jóságáról és végül elismeréssel nyilatkozott az egész intézmény működéséről, amelyért meglehetősen sokat köszönhet Mencer Lipót elnöknek. A mai ebédet 121 tanuló vett részt.

— **Hangverseny a boszniai bakákért.** A Boszniában levő bakák karácsonyfája javára tegnap este hangverseny volt a városi színházban, amely alkalommal a 29-ik gyalogezred zenekara hangversenyzett nagy tetszés mellett. A hangverseny alkalmából a színház zsufolásig megtelt közönséggel s így bizonyos, hogy szép összeg jut a boszniai bakák számára. A hangverseny után a közönség a kaszinóba vonult, ahol reggelig tartó tánc volt. Megjegyezzük, hogy mindezt csak hallomásból tudjuk, mert a rendező-bizottság nem nyújtott módot arra, hogy a sajtó a hangversenyt megjelenhessen.

— **Tanítválasztás.** Mint Zsigmondfalváról írják lapunknak, a nyugdíjazás folytán megüresedett zsigmondfalvai kántortanítói állásra szerdán Szabó Bertalan segéd-tanfelügyelő elnöklelte alatt volt a választás. A választáson, amelyen részt vett ifj. Harnoncourt Felix gróf is, egyhangulag Berton Lajos ottlakai tanítót választották meg. Ez alkalommal az elnök segéd-tanfelügyelőnek a választás tapintatos vezetéséért Kögl Béla écskai plébános az iskolaszék nevében köszönetét nyilvánította.

— **Az atletikai-klub közgyűlése.** A torontál-megyei atletikai-klub tegnapelőtt délután 5 órakor a kaszinó kistermében dr. Vincze Erő megyei főjegyző elnöklésével megtartotta rendes évi közgyűlést, amelyen elfogadták a zárszámadásokat, a költségvetést és a titkári jelentést. Ezután megejtették a választásokat. Elnök lett: Dr. Vincze Erő, alelnök: Tasnády Endre, titkár: dr. Sós Ferenc, ellenőr: dr. Rajcsányi Gyula, pénztáros pedig dr. Grandjean Jenő. A közgyűlés elhatározta, hogy a sportügy fejlesztése céljából versenyeket fog rendezni, a farsangon pedig bált rendez az atletikai klub.

— **A törökbecsei Leiningen-szobor.** A Törökbecsen felállítandó gróf Leiningen-szobor költségeire 1908. október hó 27-től dec. hó 12-ig a következő adományok folytak be:

Hajdunánás város 20 korona, Derczen község 5—, Mezőhegyes község 10—, Mezőkovács-háza község 5—, Hajduszoboszló város 5—, Szegvár község 10—, Pusztaföldvár község 2—, Léva város 10—, Iszkaszentgyörgy község 4-90, Ung község 7—, Szabó Sándor postatiszt Baja 4-90, Pilsmarót község 1—, Torza község 2—, Óbecse község 1—, Bácsgyulafalva község 3—, Burány Pál ár. ülnök Zenta 23—, Dósgyőr község 10—, Mohol község 2-10, Lest község 2—, Fejér Adorján főgimnáziumi tanár Baja 17-50, Szizbik Gábor ügyvéd Hódmezővásárhely 2-40, Dr. Marki Sándor Kolozsvár 2—, Kiskundorozsma község 10—, Lampérdi Korbuly Bogdán Kolozsvár 10—, Oszivác község 3—, Kolozsvári gazdák hitelszövetkezete 10—, Palló község 5—, Kishegyes község 10—, Óverbász község 2—, Abaujtonnavármegye törvényhatósága 25—, Dr. Kenessey Aladár főorvos Pécs 11—, Mácsa község 10—, Cserey Sándor cukorgyári főellenőr Marosvásárhely 4-60, Dr. Radá Ignác Pancsova 3—, Quáiser János Csákvár 2—, Martonos község 3-30, Csejenka község 5—, Lengyel Károly máv. segédltkáár Debreczen 4-40, Kulturmérnöki hivatal Pécs 2—, Nagyvárad közs. polg. leányiskola 2—, M. kir. dohánygyári igazgatóság Selmeczbánya 7—, Boldva község 10—, M. kir. posta- és távirtdaigazgatóság segédhivatal Nagyvárad 22-38, Repede körjegyzőség 28—, Kapitányi hivatal Szeged 7-50, Marosvásárhelyi pénzügyigazgatóság számvétség 8—, Dr. Kovács Kálmán Budapest 2—, Szerényi Anna Hódmezővásárhely 8-2, Szépliget község 10—, M. kir. erdőigazgatóság Máramarossziget 16—, Megyei árvaszék Temesvár 5—, Urban Péter földbirtokos 50—, Bácsalmás község 10—, Dr. Werner Adolf főgimnáziumi igazgató Baja 4—, Barabás község 3 korona 68 fillér.

— **Karácsonyi és újévi legalkalmasabb ajándékok,** ugyazintén eredeti kínai teák, valódi angol jamaikai rum, droguák, kötszerek, likör és rumeszeneciák, optikai s fényképezési cikkek stb. kaphatók Melkuhn Dezső drogeriájában, az „Arany csillaghoz” Nagybecskerek. Telefon 95. sz.

— **Köszönetnyilvánítás.** A „Triesti” általános biztosító-társaság a nagybecskereki önkéntes tűzoltóegyletnek 30 koronát adományozott, a melyért a parancsnokság ezuton is hálás köszönetét fejezi ki.

— **A basahid—törökbecsei ut.** A basahid—törökbecsei törvényhatósági közút 7—18 km. szakaszának kiépítésére vonatkozólag Torontálvármegye alispáni hivatalában legutóbb tartották meg a versenytárgyalást. Az alapkö szállítására pályáztak: Knott József (Lugos), Roheim Károly és fiai (Budapest), Freund Samu és fiai (Nagybecskerek), Reiter Mór (Temesvár), Leovics János (Pancsova), Tauszig Dávid és társa (Szeged). Zuzottkavics szállítására: Knott József, Roheim Károly, Freund Samu és fiai, Reiter Mór és Tauszig Dávid. A zuzalék vagy perjámosi kavicsos homokra: Knott József, Roheim Károly és fiai, Reiter Mór, Tauszig Dávid, Bányahomok szállítására: Roheim Károly, Pfanner József nagyteremial lakos és Reiter Mór. Utalapszekerény kiemelés és termésköburkolati munkálatokra: Stopsich Pál és Masity György társvállalkozók (Zombor), Lutz József nagyteremial lakos, Bauer Miklós (Nagybecskerek), Pfanner József. A kerékvető felállítására: Ujvári Adolf fakereskedő (Nagybecskerek) és Reiter Mór. Az ajánlatokat átszámítják és javaslatot terjesztenek a vármegye elé arra nézve, hogy melyek a legelőnyösebb ajánlatok.

— **Veszedelemes látogató.** Mint Nagykikindáról jelentik, Laub Ferdinánd ottani lakos tegnapelőtt este kiment az udvarára és nagy meglepetésére ott egy emberi alakot látott. Laub megkérdezte a késői látogatót, hogy mit akar, az azonban nem szólt semmit, hanem a nála levő késsel Laub mellébe szurt és elszaladt. Szerencsére, hogy a kés Laub kabátjában megakadt és így ő nem sérült meg. A veszedelemes látogatót nyomozzák.

— **Elvétve még találkozunk azzal az ósdi lefogással,** hogy a gyógyszernek, hogy hatásos legyen, okvetlen nagyon rosszul kell lennie. Ma más nézet uralkodik már és így például a „SCOTT-féle Emulsió” oly csukamájolaj összetételű, mely kellemes ízű, könnyen emészthető és a gyermekeknek, a gyenge embereknek valószínűs áldás. A „Scott-féle Emulsió” minden gyógyszerárban kapható. (k)

— **Eltűnt penzeszsák.** Dettáról jelentik: A dettai postahivatalban tegnapelőtt a szokott módon állították össze a napközben érkezett összes küldeményeket, amelyeket este a vonathoz szállítottak. A pályaudvaron kiderült, hogy az egyik leveleket, ajánlott küldeményeket és mintegy négyezer korona pénzt tartalmazó postaszák hiányzik. Tüvé tették az egész postahivatalt, a pályaudvart és csakhamar az egész községet, de az eltűnt zsákot nem tudták megtalálni. Most a rendőrség vette a kezébe az ügyet, melynek eddigi nyomozása azonban eddig szintén eredménytelenül végződött.

Irodalom.

— **Az Arany János társaságból.** A temesvári Arany János társaság tegnapelőtt Szentklára Jeno dr. elnöklelte alatt zárt ülést tartott, melyen megtették az előkészületeket a február hónapban tartandó tagválasztó-ülésre és örömmel vették tudomásul, hogy Thaly Kálmán országgyűlési képviselő, a társaság tiszteleti tagja, tavasszal le fog jönni és felolvasást tart a társaság irodalmi és művészeti estélyén. Az e havi nyilvános felolvasó-ülést e hó huszonkettedikére tűzték ki.

— **Vértessy Gyula új könyvei.** Vértessy Gyulától, a jeles írótól, Torontálvármegye volt tanfelügyelőjétől most egyszerre két új kötet is jelent meg a karácsonyi könyvpiacra. Mindkét kötet legújabb elbeszéléseit tartalmazza s a két kötet jeles írói kvalitásai mellett egyúttal bizonyosságául szolgál Vértessy páratlan termékenységének.

Az egyik kötetének „Rabszolgák” a címe, amely egyúttal első novellájának is címe. A címet nem azért választotta, mert véletlenül e novella alakjai tanfériak s eslekménye az iskolában játszik, abban a körben tehát, melynek az író is egyik tekintélyes, munkás egyénisége, hanem azért, mert ezek az alakok sem objektív szemmel vannak nézve, a hogy azt az elbeszélőtől varnók, inkább belőlről, a költő subjektív érzéseiből keltek életre. A hivatal rabigájának rabszolgái ezek az alakok, akik között az író rokonszenve a költői lelkek, a művészegéniségek felé húz, azok felé a hajótörtek felé, kiket az élet kegyetlensége arra kényszerített, hogy elaludják lázadó ösztönüket, fektelen szabadságvágyukat, önértüket és tehetségüket a kenyérért. Hősei kétszer halnak meg: egyszer, mikor lemondanak az álmaikról s másodsor, mikor az utolsó rögöt dobja reájuk a sirás. Történetük nem izgatón fantasztikus, de igazán átértett belső élményekből szövődik s az olvasónak éreznie kell, hogy mikor az élet taposó malma e rabszolgáinak sorsát megkönnyezi vagy

TÁVIRATOK

A főrendiház ülése.

Budapest, dec. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) A főrendiház 21-én, hétfőn délelőtt tíz órakor tartja legközelebbi ülését, melynek napirendjére az elnöki előterjesztéseken, az igazoló és mentelmi bizottságok jelentéseim kívül az 1909. évi állami költségvetést, a képviselőház által elintézt összes többi törvényjavaslatokat és miniszteri jelentéseket tűzték ki.

A pénzügyi bizottság nyilvánossága.

Budapest, dec. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint ismeretes, Rátkay László a pénzügyi bizottságban legutóbb azt indítványozta, hogy a bizottság ülései nyilvánossá tétessenek s azokon a sajtó képviselői is jelen lehessenek. A bizottság mai ülésén ehhez az indítványhoz hozzájárult s így a képviselőház pénzügyi bizottságának ülései ezentul nyilvánosak lesznek.

A horvát helyzet.

Budapest, dec. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint jól értesül politikai körökben beszélnek, a horvát-szerb koalíció most már hajlandóságot mutat a békére és kész a tárgyalásokat felvenni a magyar kormánnyal. Zagorac, Surmin és Babics-Gyalszki horvát képviselők hír szerint érintkeztek is a megegyezés dolgában irányadó körökkel, amelyből szintén azt lehet konstatálni, hogy a horvát-szerb koalíció hajlandó a békére, azonban Rauch báró horvát bán nélkül. A magyar kormány viszont ragaszkodik Rauch báróhoz s a békéről ilyen formában tehát nem lehet szó.

A volt igazságügyminiszter levelei.

Budapest, dec. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) A budapesti törvényszék esküdttörvénye ma délelőtt folytatta a „Pesti Futár” című időszakos lap sajtópörét, amelyet Siebert Aladár, Lányi Bertalan volt igazságügyminiszter magántitkára indított a lap ellen, mert azt írta róla, hogy ő Lányi miniszter levelezéséből a koalíciót kompromittáló leveleket kinált eladásra. A tárgyalást már tegnapelőtt kezdték meg, amelyen a bíróság elrendelte a bizonyítást s ezt a bizonyítást mára tűzték ki. A mai tárgyaláson kihallgatták a többek közt Lányi Bertalan volt igazságügyminisztert, aki azt mondta, az igaz, hogy Ugron Gábor egy névjegyet azt kérte tőle, hogy hasson oda, hogy a marosvásárhelyi ügyesség ejtse el ellene a hamis bukás vádját.

Lányi után Ugron Gábort hallgatták ki, aki azt mondja, hogy egy képviselő járt nála, aki erre figyelmeztette s ajánlotta neki, hogy rendezze az ügyet, nehogy baj legyen belőle. Járt nála Siebert is, akinek adott ugyan száz kornát, de ő egy lépést sem tett az ügyben. A névjegyéről azt mondja, hogy az csak hamisítvány lehet.

A bizonyítás befejezése után az esküdtszék tanácskozára vonult vissza s miután úgy találta, hogy Nádas Sándor, a „Pesti Futár” bevádolt szerkesztője állításait igazolta, Nádas felmentette.

A resiczai bányaszerencsétlenség.

Budapest, dec. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Resiczáról sürgönyzik, ott a 14 elpusztult bányász közül tegnap ismét megtalálták egy bányásznak a holttestét. Most még egy bányász hiányzik. A megtalált áldozatokat ma délelőtt temették el Resiczán óriási részvét mellett.

Háború Hollandia és Venezuela között.

Budapest, dec. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, a venezuelai köztársaság a közte és Hollandia közt felmerült differenciák miatt háborút üzent Hollandiának. Diplomáciai körökben azt mondják, hogy Hollandia azért nem fog mozgósítani, hanem még igyekezni fog békés uton rendezni a differenciát.

A haiti-i köztársaság új elnöke.

Budapest, dec. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, Haiti köztársaságban tegnap volt az elnökválasztás, amely szerint a köztársaság elnökévé Simon tábornokot választották meg.

Pusztító járványok.

Budapest, dec. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Karczagról jelentik, ott a differitisz és vörheny rendkívül nagy mértékben pusztít, úgy, hogy minden nap számos áldozata van a járványoknak.

A balkáni események.

Budapest, dec. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bileki jelentések szerint Boszniában levő katonáink igen jól érzik magukat. A tartományban mindenütt csend és nyugalom van s a banda-betörésekről szóló hírek teljesen alaptalanok.

Budapest, dec. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról jelentik, az orosz kormány válaszcímlevelét a magyar-osztrák kormány javaslatára tegnap este vitte el egy futár Bécsbe. Jól értesült forrásból jelentik, hogy az orosz válaszcímlevelét igen békülékeny szellemben van írva és az orosz kormány hozzájárul Magyarországhoz és Ausztriához. A jegyzék mindössze azt az aggályát fejezi ki, hogy Magyarország és Ausztria javaslatát esetleg nagyon elnyújtják a konferencia tárgyalásait.

Budapest, dec. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból jelentik, nem felel meg a valóságnak az a hír, hogy ott a magyar és osztrák áruk ellen bojkottmozgalom indult volna meg.

Egy másik belgrádi jelentés szerint a „Stampa” című lap arról értesül, hogy a hadügyminiszter kívánságára a minisztertanács tegnapelőtt elhatározta, hogy hadsereg felszerelésre a szkopstinától 11 millió dinár hitelt fog kérni.

Határidő-üzenet.

Budapest, dec. 18. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (április 1909.) . . . 25-02 — — Buza (októberre) . . . 22-04 — — Rozs (áprilisra) . . . 20-50 — — Rozs (októberre 1909.) . . . 18-70 — — Zab (áprilisra 1909.) . . . 17-24 — — Tengeri (áprilisra) . . . 14-68 — —

Közgazdaság.

Ingatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1908. évi december hó 3-ól december hó 18-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltozás történt: Berberszki Lyubáné Todorov Jelene tulajdonát képező 1400 □-ól szállót megvette Nesztorov Gyurica és Krisztina 1000 koronaért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken 1908. évi december hó 18-án megtartott heti vásár alkalmával:

buza	50 kgr.	12-20 korona
kétszeres		7-50
rozs		9-—
árpa		7-30
zab		7-70
kukorica		6-10
repce		12-60
széna I.		10-—
„ II.		8-—
szalma I.		5-—
„ II.		5-—
burgonya 1 kgr.		—10
disznóhus I.		1-80
„ II.		1-70
marhahús I. 1 kgr.		1-46
„ II.		1-90
borjúhús I.		1-80
„ II.		1-36
juhús		1-04
zsir		1-60

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

megmosolyogja, egy gyengéd érzésű, széplelkű mentor karjában az igazi élet, a mindennapi élet utait járta be. Az izléses kiállítású kötetet a Franklin-Társulat adta ki, ára 4 korona.

Másik kötetének címe „Az élet”. Ez is legújabb és legjobb novelláit tartalmazza. Színes, érzelmes írások tele Vértesszel szelíd poétikus melankóliájával, amely üdít és fölemel. Tizenhat novella van ebben a könyvében s mindegyiket szívesen, jó érzéssel olvassuk, mert érezzük a poéta szívének melegségét, amely ott is szerteárad a sorokból, ahol finom szatírával valamely emberi gyöngöséget, vagy gyarlóságot, vagy pedig erős vonásokkal sötét drámát fest. Írása mindenütt keresetlen, könnyedén gördül s így kétszeresen élvezetes olvasmányt kap az olvasó. A kötet csinos kiállításban Singer és Wolfner kiadásában jelent meg s ára 2 kor. 50 fillér.

Mindkét kötetet melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

A Szent István-Társulat új kiadványai. A Szent István-Társulat egy esomó új könyvet adott ki a karácsonyi ünnepekre. Károly Ignác „Igaz élet” című munkája fejtegeti mindazokat a bűnöket és erényeket, melyek ellen, illetőleg amelyekért a mai társadalmi ifjúnak küzdeni kell. A könyv megnyugtató, erős akaratot támaszt és felvilágosít. Károly Ignác könyvének tanulságait megkapó, szinte észrevétlen erővel lopja az ifjúság lelkébe. Dickensnek „A kis Dorrit” és Bokor Malvinnak „A Sziránci család” című regénye élvezetes. Andor József a történelmet használja fel, hogy az ifjúság lelkét jó és nemes tulajdonságokkal plantálja tele. Nagy Lajos életrajzát írta meg nagyon szépen. Szepessy László szép és magasztos költeményeiből is kitélik egy kötet. Gondoskodott azonkívül a Társulat, hogy felnőtteknek is jusson újdonság. Ezek közül Bourget Pál „A válás” című munkája számíthat nagy érdeklődésre. Az új könyvek árai: Károly Ignác: „Igaz élet”. Diszkötésben 3 korona 60 fillér. — Dickens Károly: „A kis Dorrit”. 2 kötet 2 korona. — Bokor Malvin: „A Sziránci család”. Diszkötésben 5 korona. — Andor József: „Nagy Lajos”. Diszkötésben 4 korona. — Szepessy László: „Hit és haza”. Ára fizetve 4 korona, kötve 5 korona 60 fillér. — Bourget Pál: „A válás”. Ára 3 korona.

A jellem útja. Az önévelés kézikönyve 12—17 éves fiúk és lányok számára. Írta: Szuszai Antal. Fay D. rajzaival. 183 lap. Ára fizetve 1-50 kor., kötve 2-50 kor., diszkötésben 3 kor. Kapható a Szent István társulat könyvkereskedésében (Budapest, IV. Kecskeméti utca 2), valamint az ország minden könyvkereskedésében.

A házi orvos című népszerű egészségügyi folyóirat most megjelent, 36 oldalra terjedő karácsonyi száma egész sorozatát hozza az általános higiénia körébe vágó közérdekű és tanulmányos cikkeknek. Így dr. Preisch Kornel egyetemi tanár, kórházi főorvosnak „A vörheny-járványról”, dr. Kovács Aladárnak „A tüdőbetegségeket gondozó intézetekről”, dr. Schwarz Gusztávnak „A postai alkalmazottak egészségügyi viszonyairól”, dr. Bród Miksának „A szabók higiénijéről”, dr. Kemény Ignác törzsorvosnak „A gyermekek nemi felvilágosításáról” stb. írt nagyérdekű értekezései nemkülönben Abádi Imre tárcája „Emberek között”, Gyulai György Károly tanár, közegészségi író tanulmányos cikkei, dr. Luigi Barzetti olasz orvosnak „A felesleges vakbél” címen írt pompás karcolata, továbbá a nagyszámú különösen tanulmányos „Apróságok” igazán érdekessé teszik a mindjobban-jobban terjedő lapot, melyet mi is melegen ajánlunk olvasóink b. figyelmébe annál is inkább, mivel a lap előfizetési ára egy évre 2 korona 40 fillér, tehát olyan csekély összeg, melyet a szerényebb vagyoni viszonyok között élő ember is könnyen nélkülözhet és amely sehogysen áll arányban a lap gazdag szellemi tartalmával. „A házi orvos” szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VI. Andrásy-ut 27. sz. alatt van, ahova az előfizetések beküldendők.

Az En Ujságom. A beállott hosszú téli esteiken a gyermekeknek a legjobb mesemondója Az En Ujságom, gyönyörködteti őket, szórakoztatja és szórakoztatva tanítja. Kedves történetekkel, ügyes kis versekkel szolgál az apró emberkének, akik őszinte és nagy szeretettel csüngenek a szaván, meséit tovább elmondják lelkükben és verseit betéve is megtanulják. És e mesékről, apró versekről, kedves rajzokról a magyar iók színe-java gondoskodik, kik kimeríthetetlen kedélytelírják Az En Ujságom kis emberkékből álló óriási táborának a kedves olvasmányokat. Hétről-hétre türelmetlenül várják a postát, amely minden héten odateszi asztalukra, mint valami kis virág-bokrétát, a szebbnél-szebb olvasmányokat. Az En Ujságom előfizetési ára negyedévre 2 kor. 50 fillér. Mutatványszám kérésre ingyen. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrásy-ut 10. szám. Az új évfolyam január 1-én kezdődik. A kiadóhivatal díjtalanul elküldi a gazdag tartalmú karácsonyi számot mindazoknak, akik január 1-től megrendelik a lapot.

30/1908. sz.

Baránda község előljárásgától.

Hirdetmény.

Baránda községe a község belterületén **egy mélykutat**

szándékozik furatni. Felhivatnak ennél fogva vállalkozók, hogy ajánlataikat **december 31-ig** aláírott község előljárásgához nyújtják be.

A furandó mélykúthoz szükséges összes anyagot és munkát vállalkozó tartozik szolgáltatni.

Közelebbi feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők

Baránda, 1908. évi december hó 14.

1118-2.2

Az előljárásg.

4995/1908. sz.

A csenei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye csenei járásához tartozó Nagyjécsa községében lemondás folytán megüresedett községi **orvosi állásra** ezennel pályázatot hirdetek. Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket **1909. évi jan. 10-ig** hivatalomhoz nyújtják be.

Az orvos javadalmazása a következő: 1. Évi 1600 kor. készpénzfizetés. 2. Látogatási díj nappal 1 kor., éjjel 2 kor. 3. Halottkémelés és husvizsgálat után a szabályrendeletileg megállapított díjak.

A megválasztott orvos köteles a torontálvármegyei községi és körorvosok nyugdíjgyeltyébe belépni.

Csene, 1908. évi december 15.

1121-3.2

Uzbasich,
főszolgabíró.

Kedden, folyó hó 22-én este
a „Rózsa“ kávéházban

NAGY
TOMBOLA-ESTÉLY.

Kezdeté 10 órakor.

(1100-x.6)

RÁMPÁS

dr. Brájjer Lajos
= szőlőjéből.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

822-x.57

79/1908. sz.

Baránda község előljárásgától.

Pályázati hirdetmény.

Baránda községben évi 900 kor. fizetéssel javadalmazott **rendőrvetetői állásra** pályázat hirdettek. Erkölcsi bizonylattal felszerelt kérvények **december 25-ig** aláírt község előljárásgához nyújtandók be.

A felfogadandó rendőrvetető készpénzben vagy megfelelő értékpapirokban 450 kor. biztosítékot köteles a község pénztárába letenni. Az állás 1909. évi január hó 1-én elfoglalandó.

Baránda, 1908. évi december hó 14

1117-2.2

Az előljárásg.

1134/1908. kig. végreh. sz.

1123-11

Árverési hirdetmény.

Nagybecskerek r. t. város tanácsának 23153/1908. kig. sz. végzése folytán Nagybecskeres város jövedéki pénztára javára özv. Winkler Adolfné ismeretlen tartozkodásu ellen 1908. évi október hó 7-ik napján lefoglalt borokra az árverés elrendeltetvén, annak Nagybecskereken, a volt törvényszéki épületben lévő jövedéki hivatal helyiségében leendő megtartására határozott **f. évi dec. 24-ik napjának d. e. 9 órája** kitűzetik az 1908. évi 1315. t. ü. 23153. kig. sz. a. kelt végzés alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése:

1	hordó bor. ürtartalma	111 ⁵	liter
1	"	116	"
1	"	106	"
1	"	115	"
1	"	113 ⁵	"
1	"	120	"
1	"	115	"
1	"	225	"
1	"	46	"
1	"	101	"

borok hordóval együtt.

Ezen árverésre az árverelőket azsz hívom meg, hogy a borok közvetlenül az árverés előtt megvizsgálhatók.

Nagybecskerek, 1908. évi december 17.

Molnár.

vár. közig. vagyrhajtó.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a 143. 18145., 11892., 19754. számú

zálogtárgyak lejártak

és az 1884: XIV. t.-c. értelmében **f. évi december 28-án d. e. 9 órakor** aláírt intézet helyiségében árverés alá bocsájtatnak.

A nagybecskereki kézi zálog kölcsön intézet.

1115-2.2

6094/1908. sz.

A törökkanizsai járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán megüresedett gyálai **körorvosi állásra**, melyhez Gyálán kívül Szerbkeresztur, Ószentiván és Pusztatértvár tartoznak, ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással az 1908: XXXVIII. t.-c. szerint 1600 kor. fizetés, Gyálán természetbeni kényelmes uri lakás s a vármegye törvényhatósági bizottsága által megállapítandó látogatási díjak élvezete van egybekötve.

Ezenkívül Gyála és Szerbkeresztur községek egyenként 300, összesen 600 kor. személyi pótlékot szavaztak meg s a törvényhatósági bizottság jóváhagyásától föltételezetten havonta lesz visszamenőleg kiutalva.

Megjegyeztetik még, hogy a népes lakosságú községek közel fekszenek a kör székhelyéhez s tekintettel azon körülményre, hogy kézi gyógyszerár engedélyét is megszerezheti, jelentékeny mellékjövedelemre számíthat.

Felhivom azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy orvosi oklevéllel s eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonylattal ellátott kérvényeiket ide **1909. évi jan. 25-ig** adják be.

Törökkanizsa, 1908. december 16.

1124-3.1

Micskey Béla,
tb. főszolgabíró.

A legolcsóbb, legszebb
és legalkalmasabb

karácsonyi ajándékok

kaphatók

Almásy és Szepessy

könyv-, zenemű- és papirkereskedésében

Nagybecskereken, Hunyadi-(fő)-utca.

1007-x.20